

การ

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

กรรณิณี เทศนา^{1*}เกสร กอกอง²

รับบทความ: 1 มิถุนายน 2568 แก้ไขบทความ: 20 มิถุนายน 2568 ตอรับบทความ: 22 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูจำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การขออนุญาตเก็บข้อมูล การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด การตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้การสังเคราะห์ประเด็นสำหรับข้อมูลจากข้อเสนอแนะปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านอิทธิพลภายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นย่อยในการศึกษา ได้แก่ ความคาดหวังของผู้สมัคร และความสามารถส่วนบุคคลของผู้สมัคร รองลงมา คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลภายนอก ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน มีประเด็นย่อยในการศึกษา ได้แก่ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ระยะเวลาในการเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ความยากง่ายในการเข้าศึกษา ค่าธรรมเนียมการศึกษา ความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง โครงการเสริมหลักสูตร และผู้ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำ

คำสำคัญ: การเลือกหลักสูตร การศึกษาต่อระดับปริญญาโท ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตร

¹⁻² สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

* อีเมล: nanothet55@gmail.com

A Study of Factors Influencing the Selection of Master's Degree Programs among Teachers under the Secondary Educational Service Area Offices in Phitsanulok and Uttaradit

Korarit Thetsana ^{1*}

Kasorn Kokong ²

Abstract

This research aimed to investigate the factors influencing the selection of graduate programs among government teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok-Uttaradit. A survey research methodology was employed. The sample consisted of 327 government teachers selected through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire concerning the factors affecting the choice of graduate programs among these teachers. The research process comprised four stages: obtaining permission to collect data, coordinating with relevant agencies, verifying the completeness of the questionnaires, and analyzing the data. Descriptive statistics, including mean (\bar{x}) and standard deviation (S.D.), were used for quantitative data analysis, while open-ended responses were synthesized to identify key themes. The findings revealed that, overall, the factors influencing the choice of graduate programs were at a high level. When examined by category, internal influence factors were found to be at the highest level, particularly regarding applicants' expectations and personal competencies. External influence factors were also rated at a high level, including the qualifications of instructors, duration of study, instructional processes, ease of program admission, tuition fees, expectations from others, supplementary program features, and sources of information or advice.

Keywords: Selection of Academic Programs, Master's Degree Education, Factors Influencing Program Selection

¹⁻² Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Mueang District, Phitsanulok

* Email: nanothet55@gmail.com

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์อย่างรอบด้าน ทั้งในมิติร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ หากยังมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาระหว่างรุ่น อันเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน (มุกดา ศรียงค์และคณะ, 2562) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจโลก ทำให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ขยายออกจากกรอบของระบบโรงเรียนไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีปฏิสัมพันธ์กับบริบทสังคมอย่างหลากหลาย (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2557) ประเทศไทยจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) เพื่อวางกรอบแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับปริญญาโท เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการครูที่ต้องการยกระดับความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ และความก้าวหน้าในสายงาน จากข้อมูลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2567) พบว่า มีผู้ศึกษาในระดับปริญญาโทมากกว่า 99,000 คนทั่วประเทศ โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของข้าราชการครูที่จบปริญญาโท เฉลี่ยปีละ 8–10% สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่กำหนดให้คุณวุฒิทางวิชาการเป็นองค์ประกอบหลักในการเลื่อนวิทยฐานะและการพัฒนาวิชาชีพครู (สำนักงาน ก.ค.ศ., 2565)

อย่างไรก็ตาม แม้แนวโน้มการศึกษาต่อของข้าราชการครูจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มียานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มครูระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีลักษณะการทำงาน ความรับผิดชอบ และแรงจูงใจที่แตกต่างจากครูระดับอื่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อมีความซับซ้อนและหลากหลาย อาทิ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว โอกาสทางวิชาชีพ ตลอดจนแรงสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและเครือข่ายทางสังคม (ธนภฤต ทิอุต และคณะ, 2566) ซึ่งความซับซ้อนดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอย่างเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจบริบทและเงื่อนไขเฉพาะที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของครูแต่ละกลุ่ม

ในบริบทของภาคเหนือตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัดพิษณุโลกและอุตรดิตถ์ มีการกระจายตัวของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาทิ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครูในพื้นที่ ทั้งด้านเนื้อหาวิชา ความสะดวกในการเดินทาง และความยืดหยุ่นของรูปแบบการเรียน (ธนภฤต ทิอุต และคณะ, 2566) แต่ในทางกลับกัน กลับพบว่า ยังมีข้าราชการครูจำนวนหนึ่งที่ประสบความล้มเหลวหรือไม่สามารถตัดสินใจเลือกหลักสูตรได้อย่างชัดเจน

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรปริญญาโทของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จึงมีความสำคัญและความจำเป็นในเชิงวิชาการ และเชิงนโยบายอย่างยิ่ง ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ออกแบบกลยุทธ์การสนับสนุนที่เหมาะสมกับศักยภาพของครูรายบุคคล และสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ช่วยวางรากฐานในการพัฒนาครูมืออาชีพ ซึ่งเป็นหัวใจของการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

จากการศึกษาวิจัยของณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560) สามารถสรุปความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจได้ว่า “การตัดสินใจ” หมายถึง กระบวนการทางความคิดที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้ในการเลือกทางเลือกหนึ่งจากหลายทางเลือกที่มีอยู่ โดยพิจารณาจากเหตุผล ข้อมูล และปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การตัดสินใจจึงมิได้เป็นเพียงการเลือกอย่างสุ่มหรือใช้สัญชาตญาณเท่านั้น แต่เป็นการดำเนินการอย่างมีระบบและใช้วิจารณ์ญาณ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลหรือองค์กร

1.1 องค์ประกอบของการตัดสินใจ

การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ได้แก่ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการเลือกทางเลือก ความเชื่อและค่านิยมที่กำหนดแนวโน้มและความชอบในการตัดสินใจ ประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ช่วยในการประเมินผลลัพธ์และความเสี่ยง รวมถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมของชุมชนและความคาดหวังของผู้อื่น องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อทิศทางและคุณภาพของการตัดสินใจในแต่ละบริบท

1.2 กระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจโดยทั่วไปประกอบด้วยขั้นตอนที่เป็นระบบ ได้แก่ การระบุปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในบริบท การพัฒนาและเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ การประเมินทางเลือกโดยใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม การเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและดำเนินการตามนั้น รวมถึงการติดตามผลและประเมินความสำเร็จเพื่อปรับปรุงหากจำเป็น กระบวนการเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้การตัดสินใจมีความรอบคอบ มีเหตุผล และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

การตัดสินใจในแต่ละบริบทมักได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลากหลาย สามารถจำแนกเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ ปัจจัยภายในบุคคล เช่น ความต้องการ ความสนใจ ทักษะ ค่านิยม และระดับสติปัญญา ซึ่งส่งผลต่อมุมมองและการเลือกของแต่ละบุคคล และปัจจัยภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรม ครอบครัว และโอกาสทางการศึกษา อันมีผลต่อโอกาสและเงื่อนไขในการตัดสินใจ การพิจารณาทั้งสองปัจจัยอย่างรอบด้านจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับสถานการณ์

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแรงจูงใจในหลากหลายมุมมอง เช่น สมคิด บางโม (2562) อธิบายว่า แรงจูงใจคือแรงผลักดันภายในที่ส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทางและมุ่งมั่นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแรงจูงใจของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามปัจจัยภายในและภายนอก ขณะที่ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2562) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า แรงจูงใจคือสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความพยายามในการตอบสนองต่อความต้องการบางประการ โดยมี “แรงขับ” เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การแสดงพฤติกรรมดังกล่าว

ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันภายในหรือภายนอกที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมาย มีความมุ่งมั่น และมีความพยายามต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

มุกดา ศรียงค์และคณะ (2562) ได้สรุปความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) เสนอว่าความต้องการของมนุษย์สามารถจัดลำดับเป็น 5 ชั้น ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความปลอดภัย ความรักและการยอมรับทางสังคม การยกย่องนับถือ และการพัฒนาตนเองสู่ศักยภาพสูงสุด โดยในบริบทของครูที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มักขับเคลื่อนด้วยความต้องการในระดับที่ 4 และ 5 ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งหวังในการได้รับการยอมรับทางวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองเพื่อบรรลุศักยภาพสูงสุด

2.1.2 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลลันด์ (McClelland's Theory of Needs) ระบุว่าแรงจูงใจพื้นฐานของมนุษย์ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) และความต้องการอำนาจ (Need for Power) ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นในพฤติกรรมของครูที่เลือกศึกษาต่อ โดยแรงจูงใจเหล่านี้อาจแสดงออกผ่านความมุ่งมั่นในการประสบความสำเร็จ ความต้องการเติบโตในสายงาน หรือการสร้างความมั่นคงและเป็นที่ยอมรับในสังคมวิชาชีพ

2.1.3 ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two-Factor Theory) แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ (Motivating Factors) อาทิ ความสำเร็จ

การได้รับการยอมรับ และโอกาสในการก้าวหน้า และปัจจัยด้าน (Hygiene Factors) เช่น รายได้ ความมั่นคง ในตำแหน่ง และสภาพแวดล้อมการทำงาน ซึ่งทั้งสองกลุ่มปัจจัยล้วนมีบทบาทในการผลักดันให้ครูตัดสินใจ ศึกษาต่อ โดยปัจจัยเชิงใจช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ ขณะที่ปัจจัยด้านทำหน้าที่เสริมสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการดำเนินตามเป้าหมาย

จากการพิจารณาทฤษฎีแรงจูงใจทั้งของมาสโลว์ แมคเคลลันด์ และเฮิร์ชเบิร์ก พบว่าแต่ละทฤษฎีต่างสะท้อนปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของครูในระดับปริญญาโท โดยเฉพาะความต้องการการยอมรับ ความสำเร็จในวิชาชีพ การพัฒนาตนเอง รวมถึงปัจจัยพื้นฐานด้านความมั่นคงและโอกาสในสายงาน ทั้งนี้ ความเข้าใจในแรงจูงใจตามกรอบแนวคิดต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถออกแบบแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการที่แท้จริง

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครู

ปัจจัยส่วนบุคคล สุทธิดา จำรัส (2564) ชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของข้าราชการครูส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยส่วนบุคคล โดยเฉพาะความต้องการในการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการดังกล่าวยังสัมพันธ์กับกระบวนการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นใจและยกระดับสมรรถนะของครูในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ การเลื่อนวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาชีพยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ โดยวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้นเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเปิดโอกาสให้ครูได้รับความก้าวหน้าในสายงาน ทั้งในด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนและการดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นในระบบราชการ อีกทั้งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการศึกษาต่อยังถือเป็นแรงจูงใจเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องจากไม่เพียงส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินของครูเท่านั้น หากยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานอีกด้วย

สรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของครูประกอบด้วย ความต้องการพัฒนาตนเอง ความคาดหวังในความก้าวหน้าในวิชาชีพ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สะท้อนถึงเป้าหมายในชีวิตและการทำงานของครูในระยะยาว

ปัจจัยทางสังคม สุนทร โคตรบรรเทา (2560) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมแรงจูงใจให้ข้าราชการครูตัดสินใจศึกษาต่อ โดยเฉพาะแรงจูงใจเชิงสังคม เช่น การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีส่วนในการเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง นำไปสู่การตัดสินใจพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ การมีเครือข่ายทางวิชาชีพที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ยังเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้ครูแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติมในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ความคาดหวังและแรงสนับสนุนจากครอบครัวก็ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจิตใจ ซึ่ง

ความเข้าใจและการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถสร้างความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจให้แก่ครูเมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดสรรเวลาและทรัพยากรสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

โดยสรุป ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของครู ประกอบด้วย การได้รับการยอมรับจากสังคม แรงสนับสนุนจากครอบครัว และการมีเครือข่ายวิชาชีพที่เข้มแข็ง ซึ่งทั้งหมดนี้มีบทบาทในการสร้างแรงบันดาลใจและเสริมพลังในการพัฒนาตนเองของครู

ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและหลักสูตร มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของข้าราชการครู สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2558) ระบุว่า ความยืดหยุ่นของหลักสูตรในรูปแบบการเรียนการสอน เช่น การจัดการเรียนการสอนในวันหยุดหรือผ่านสื่อออนไลน์ ช่วยอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถเรียนควบคู่กับภาระงานประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของหลักสูตรยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มครูที่ประสบข้อจำกัดทางการเงิน ขณะที่ธีระ รุญเจริญ (2562) เน้นย้ำถึงความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหลักสูตรกับบริบทการปฏิบัติงานจริงของครู ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างตรงจุดและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ทั้งนี้ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของสถาบันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมความมั่นใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของข้าราชการครูอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและหลักสูตรที่มีผลต่อแรงจูงใจในการศึกษาต่อของครู ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของสถาบัน ความยืดหยุ่นของหลักสูตร ความสอดคล้องของเนื้อหาปฏิบัติงานจริง และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนช่วยเพิ่มโอกาสและลดอุปสรรคในการตัดสินใจเรียนต่อ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์	1. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายใน	1.1 ความคาดหวังของผู้สมัคร 1.2 ความสามารถส่วนบุคคลของผู้สมัคร
	2. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายนอก	2.1 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน 2.2 ระยะเวลาในการเรียน 2.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน 2.4 ความยากง่ายในการเข้าศึกษา 2.5 ค่าธรรมเนียมการศึกษา 2.6 ความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง 2.7 โครงการเสริมหลักสูตร

	2.8 ผู้ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำ
--	-----------------------------

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,207 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 327 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากรางของเครจซ์และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท คือ 1) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายใน และ 2) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายนอก

เนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่

1. ด้านอิทธิพลจากภายใน ซึ่งหมายถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้สมัครโดยตรง ได้แก่ 1) ความคาดหวังของผู้สมัคร และ 2) ความสามารถส่วนบุคคลของผู้สมัคร
2. ด้านอิทธิพลจากภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ 1) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน 2) ระยะเวลาในการเรียน 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน 4) ความยากง่ายในการเข้าศึกษา 5) ค่าธรรมเนียมการศึกษา 6) ความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง 7) โครงการเสริมหลักสูตร และ 8) ผู้ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำ

ปัจจัยทั้งสองด้านนี้ถือเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการตัดสินใจศึกษาต่อของครู โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในบริบทของสภาพการทำงาน โอกาสความก้าวหน้า และการพัฒนาทางวิชาชีพ ซึ่งการวิเคราะห์เชิงระบบจากกรอบแนวคิดนี้จะช่วยให้สามารถระบุปัจจัยสำคัญและแนวทางส่งเสริมที่เหมาะสมในการสนับสนุนการศึกษาต่อของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง โดยอิงจากการศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง เพื่อให้เครื่องมือมีความครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัยและเหมาะสมกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 48 ข้อ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายใน และ 2) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากภายนอก โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire)

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมของประเด็น และความถูกต้องของถ้อยคำ แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสม จากนั้นดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.50–1.00 และนำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .927 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยที่เป็นระบบและมีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การขออนุญาตเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยออกหนังสืออนุญาตอย่างเป็นทางการในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้วิจัยยื่นหนังสือขออนุญาตไปยังสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อขอความให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด จำนวน 327 คน ตอบแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google Form) ระหว่างวันที่ 1-31 ธันวาคม พ.ศ. 2567

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อคัดกรองข้อมูลให้มีคุณภาพ พร้อมสำหรับการนำไปวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามปลายเปิดโดยใช้วิธีสังเคราะห์ประเด็นสาระสำคัญ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการสนับสนุนเชิงนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูอย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ผลในภาพรวมเกี่ยวกับอิทธิพลจากภายในและอิทธิพลจากภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ตารางที่ 1 อิทธิพลจากภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ด้าน	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือก	ค่าสถิติ (n=327)		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	อิทธิพลจากภายใน	4.35	0.63	มาก
2	อิทธิพลจากภายนอก	3.33	1.10	มาก
	รวม	3.84	0.87	มาก

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมอิทธิพลจากปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอิทธิพลจากภายใน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก ขณะที่อิทธิพลจากภายนอก ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 1.10) อยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าอิทธิพลจากภายใน

2. การวิเคราะห์ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและแรงจูงใจภายใน หลายความคิดเห็นสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการพัฒนาตนเอง เช่น ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้ใหม่ การเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และการเติบโตในวิชาชีพ โดยเฉพาะการปรับเพิ่มเงินเดือนตามวุฒิการศึกษา ซึ่งแสดงถึงแรงจูงใจภายในที่ผลักดันให้ครูพิจารณาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสภาพสังคม มีข้าราชการครูหลายคนกล่าวถึงอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เช่น ค่าครองชีพที่สูง ภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวและครอบครัว รวมถึงปัญหาสุขภาพและความไม่พร้อม

ด้านเวลา ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้บางรายตัดสินใจชะลอการศึกษาต่อ แม้จะมีความต้องการพัฒนาตนเอง อยู่ก็ตาม

2.3 ปัจจัยจากหน่วยงานต้นสังกัด ความคาดหวังและการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัดมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจ โดยบางรายสะท้อนว่าภาระงานประจำที่โรงเรียนเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาต่อ ขณะที่บางรายเสนอว่า หากหน่วยงานให้ความสำคัญและมีการสนับสนุนในรูปแบบทุนการศึกษา จะช่วยกระตุ้นให้ครูสามารถตัดสินใจศึกษาต่อได้มากยิ่งขึ้น

2.4 ปัจจัยด้านหลักสูตรและรูปแบบการเรียน ครูหลายคนให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ทันสมัย และเอื้อต่อการจัดสรรเวลา เช่น การเรียนในวันหยุด รูปแบบออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน นอกจากนี้ ยังเน้นความจำเป็นที่หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง และสามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากข้อมูลผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเกี่ยวกับอิทธิพลจากภายในและอิทธิพลจากภายนอกที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ครอบคลุมทั้งปัจจัยอิทธิพลจากภายใน และปัจจัยอิทธิพลจากภายนอก ดังนี้

1.1 ปัจจัยอิทธิพลจากภายใน พบว่า ปัจจัยอิทธิพลจากภายในมีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของข้าราชการครู โดยเฉพาะในด้านความคาดหวังส่วนบุคคล เช่น ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการตัดสินใจศึกษาต่อ นอกจากนี้ ความสามารถส่วนบุคคล เช่น ความสามารถในการจัดการเวลา ความมั่นใจในตนเอง และความสามารถในการวางแผนชีวิต ก็มีบทบาทสำคัญในการเอื้อให้ผู้สมัครสามารถศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌัก ซัวรธวงค์ (2560) ที่ระบุว่า ปัจจัยภายในของผู้เรียน เช่น ความคาดหวัง เจตคติเชิงบวก และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการเลือกเรียนต่อและมีอิทธิพลต่อความสำเร็จทางการศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มข้าราชการครูที่ต้องบริหารจัดการภาระงานร่วมกับการเรียน การมีแรงจูงใจจากภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการตัดสินใจและการดำเนินการศึกษาต่อให้ประสบผลสำเร็จ

1.2 ปัจจัยอิทธิพลจากภายนอก พบว่า ปัจจัยอิทธิพลจากภายนอกมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของข้าราชการครู โดยเฉพาะในด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดความมั่นใจในการเรียน นอกจากนี้ ระยะเวลาในการเรียนที่มีความยืดหยุ่น เช่น การเรียนในวันหยุดหรือเรียนแบบออนไลน์ รวมถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน เข้าถึงง่าย และมีความทันสมัย ล้วนส่งผลให้การศึกษาต่อเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น

ด้านความยากง่ายในการเข้าศึกษาและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่เหมาะสมก็มีผลต่อการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มครูที่มีข้อจำกัดทางการเงิน นอกจากนี้ ความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัวหรือเพื่อนร่วมงาน โครงการเสริมหลักสูตรที่ช่วยต่อยอดความรู้ และผู้ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและสถาบัน ล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ สุนทร โคตรบรรเทา (2560) และธีระ รุญเจริญ (2562) ที่มีความเห็นพ้องกันว่า ปัจจัยแวดล้อม เช่น เครือข่ายความสัมพันธ์ทางวิชาชีพ ลักษณะของหลักสูตร และการสนับสนุนจากสังคมรอบข้าง เป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมและเอื้อต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของครู

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกหลักสูตรในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ โดยครูจำนวนมากมีแรงจูงใจภายในที่ต้องการพัฒนาตนเอง เพิ่มศักยภาพทางวิชาชีพ และได้รับผลตอบแทนที่สอดคล้องกับวุฒิการศึกษา อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น ค่าครองชีพ ภาระค่าใช้จ่าย และปัญหาสุขภาพ กลับเป็นอุปสรรคสำคัญ ขณะที่ภาระงานจากโรงเรียนและการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดก็เป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลต่อการชะลอการศึกษาต่อ ทั้งนี้ หากมีการส่งเสริมจากต้นสังกัด เช่น การลดภาระงานหรือจัดสรรทุนการศึกษา จะช่วยเพิ่มโอกาสให้ครูสามารถศึกษาต่อได้มากขึ้น นอกจากนี้ การออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ทันสมัย สอดคล้องกับการทำงานจริง และสามารถเรียนในรูปแบบออนไลน์หรือผสมผสานได้ ก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถจัดสรรเวลาเรียนควบคู่กับภาระงานประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2558) และสุทธิดา จำรัส (2564) ที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาควรให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นด้านเวลาและรูปแบบการเรียน เช่น การเรียนแบบออนไลน์หรือในช่วงวันหยุด รวมถึงการออกแบบเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทการทำงานของครู เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานศึกษา อีกทั้งยังเสนอว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ไม่ว่าจะเป็นการลดภาระงานหรือให้ทุนการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถตัดสินใจศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบสำคัญดังต่อไปนี้

1. จุดเด่น

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยอิทธิพลจากภายในมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของข้าราชการครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคาดหวังส่วนบุคคลที่สะท้อนความมุ่งหวังในการพัฒนาความรู้และความสามารถ รวมถึงการก้าวหน้าในวิชาชีพ นอกจากนี้ ความสามารถส่วนบุคคล เช่น การบริหารจัดการเวลา ความมั่นใจในตนเอง และการวางแผนชีวิตอย่างมีระบบ ยังเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการศึกษาต่ออย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน ปัจจัยอิทธิพลจากภายนอก เช่น คุณสมบัติของ

อาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ รวมถึงระยะเวลาและรูปแบบการเรียนที่มีความยืดหยุ่น ก็เป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ข้าราชการครูมีความมั่นใจและสามารถเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัยก่อนหน้า ที่เน้นย้ำความสำคัญของแรงจูงใจภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทางการศึกษา

2. จุดอ่อน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังพบข้อจำกัดสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อของข้าราชการครู ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เช่น ค่าครองชีพที่สูง ภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และปัญหาสุขภาพส่วนบุคคล ซึ่งล้วนแต่เป็นอุปสรรคที่สำคัญ นอกจากนี้ ภาระงานจากโรงเรียนและการขาดการสนับสนุนที่เพียงพอจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลให้ครูจำนวนมากจำเป็นต้องชะลอหรือเลื่อนการศึกษาต่อออกไป นอกจากนี้ รูปแบบและระยะเวลาของหลักสูตรบางส่วนยังไม่เอื้อต่อการบริหารเวลาของครูที่มีภาระงานประจำมาก ทำให้การเข้าศึกษาต่อเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากและเกิดความท้าทายต่อการจัดสมดุลชีวิตการทำงานและการศึกษา

3. องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาครั้งนี้ยังพบองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาต่อของข้าราชการครู ได้แก่ การออกแบบหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นด้านเวลาและรูปแบบการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หรือการเรียนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งช่วยให้ครูสามารถจัดสรรเวลาเรียนควบคู่กับภาระงานประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการทำงานจริงของครู ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความพึงพอใจในการเลือกศึกษาต่อ อีกทั้ง การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด เช่น การลดภาระงานและการจัดสรรทุนการศึกษา เป็นปัจจัยเสริมที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสให้ครูสามารถศึกษาต่อและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

4. ประโยชน์ทางวิชาการ

ผลการวิจัยนี้มีคุณค่าเชิงวิชาการในการขยายความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของข้าราชการครูในบริบทของประเทศไทย โดยผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการออกแบบนโยบายและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการและข้อจำกัดของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนการวางกลยุทธ์และมาตรการในการเพิ่มโอกาสและประสิทธิภาพของการศึกษาต่อในกลุ่มข้าราชการครู ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพครูและระบบการศึกษาของประเทศในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมแรงจูงใจภายในของข้าราชการครูผ่านการจัดกิจกรรมพัฒนาและการยกย่องเชิดชู เพื่อสนับสนุนการศึกษาต่ออย่างต่อเนื่อง

2. สถาบันการศึกษาควรออกแบบหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นทั้งด้านรูปแบบการเรียนและเวลาศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการและภาระงานของครู

3. ควรเพิ่มการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดในรูปแบบการลดภาระงานและการจัดสรรทุนการศึกษา เพื่อบรรเทาภาระทางการเงินและเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อ

บรรณานุกรม

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). *สถิติอุดมศึกษา*.

<https://info.mhesi.go.th/>

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). *โครงการปาฐกถาศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ครั้งที่ 11 ประจำปีพุทธศักราช 2563*. <https://edu.chula.ac.th/node/1072>

ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560* [รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน].

<https://www.rmuti.ac.th/news/attach/721d0b0232717ccfa663943b4e4fcf46-20170828-2-1541-7433..pdf>

ชนกฤต ทิอุต, ภาคภูมิ พิมพ์โพธิ์, นवलพรรณ รอดอินทร์ และนันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์. (2566). ปัจจัยการตัดสินใจศึกษาต่อปริญญาโทของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา* (16)2, 111-132.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ssrgraduate/article/view/266036>

ธีระ รุญเจริญ. (2562). ทิศทางการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0 ในยุคดิจิทัล. ใน *รวมบทความการบริหารการศึกษากับพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษาในยุคดิจิทัล ชุดที่ 1* (น. 5-9). อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์ 1973.

มุกดา ศรียงค์, นवलศิริ เปาโรหิตย์, สิริวรรณ สาระนาค, สุวิไล เรียงวัฒนสุข และนิภา แก้วศรีงาม. (2562).

จิตวิทยาทั่วไป General Psychology (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, ปณิศา มีจินดา และจิระวัฒน์ อนุชานนท์. (2562). *หลักการตลาด* (ฉบับปรับปรุง 2563). อรรถนิเวศ.

สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2558). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2565) คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำแหน่งครู.

https://otepc.go.th/images/00_YEAR2564/03_PV1/1Mv9-2564.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

สุทธิดา จำรัส. (2564). การเรียนรู้ที่บูรณาการร่วมกับเทคโนโลยี (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). การบริหารการศึกษา: หลักการและทฤษฎี (ฉบับปรับปรุง). ปัญญาชน.

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2557). รายงานการวิจัย แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ ศตวรรษที่ 21. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

<http://www.thaiedresearch.org/home/paperview/45>